

Provincie Zeeland

T.a.v. College van Gedeputeerde Staten
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Datum 2 september 2025

Betreft Tussentijdse brief met regionale uitgangspunten als input voor de participatietrajecten vanuit de gebiedsverbinder van het Rijk-Regiopakket aan het College van Gedeputeerde Staten van Zeeland en de Colleges van Burgemeesters en Wethouders van Borsele, Vlissingen en Terneuzen

Geacht College,

In september starten de verschillende participatietrajecten vanuit uw gemeenten en de provincie. In mijn tweede voortgangsbrief van 28 juli jl. heb ik aangekondigd aanvullende informatie te delen om bij de participatieaanpak te kunnen werken vanuit een gemeenschappelijk vertrekpunt vanuit een regionaal perspectief. Dit doe ik in de vorm van regionale uitgangspunten, die ik in deze brief presenteer. Daarbij licht ik toe waarom ze zijn opgesteld, hoe ze tot stand zijn gekomen en wat hun status is.

Het kernteam Rijk-Regiopakket heeft de afgelopen periode gewerkt om de beschikbare informatie te verzamelen en te analyseren als input voor het rijk-Regiopakket. Door het voorlopig uitblijven van de (definitieve) locatiekeuze zal het kernteam stapsgewijs werken aan het Rijk-Regiopakket op basis van de op dat beschikbare informatie. Hiervoor zijn de beschikbare voorwaardenpakketten en adviezen met elkaar vergeleken, samengevoegd en vertaald naar algemene uitgangspunten. Deze algemene uitgangspunten zouden voor alle locaties die op dit moment onderzocht worden als mogelijke locatie voor de komst van de kerncentrales van toepassing kunnen zijn. Deze uitgangspunten (bijlage 1) zijn bedoeld als hulpmiddel voor de participatietrajecten die, in verband met de ontwikkeling van kernenergie en andere grootschalige energieprojecten in Zeeland, in september 2025 van start gaan. Als input voor dit document zijn de Borselse Voorwaarden, opgesteld door de gemeente Borsele, de Provinciale Voorwaarden van de provincie Zeeland, de input uit de raadsinformatiebijeenkomst van Terneuzen, het Lokaal Impactrapport en een brief met voorwaarden van de dorpsraad Souburg meegenomen.

Niet-locatie gebonden uitgangspunten als gedeeld vertrekpunt voor participatie

De voorwaarden uit de voorwaardenpakketten zijn opgesteld vanuit een (gedeelde) zorg om de lokale overlast te minimaliseren en regionale kansen te kunnen benutten. Aanvullend is gekozen om niet-locatiegebonden uitgangspunten te formuleren vanwege de volgende redenen:

- Er ontbreekt op dit moment veel (belangrijke) informatie om concrete toezeggingen/invullingen te kunnen maken met betrekking tot de gestelde voorwaarden. Zo is er nog geen definitieve locatie vastgesteld. Dit maakt het uitdagend om concrete afspraken te maken over de specifieke locatie gebonden voorwaarden.
- De voorwaarden van de bestaande pakketten zijn grotendeels locatiegebonden en verwijzen naar specifieke projecten of maatregelen binnen de gemeentegrenzen, zoals de aanleg van een bepaalde tunnel of het behoud van de Sloerland. Deze voorwaarden zijn daardoor niet voor alle gemeenten even belangrijk. De achterliggende zorgen, zoals de bereikbaarheid of (visuele) afscherming van de energieprojecten in het landschap, kunnen wel relevant zijn voor alle locaties.
- Daarnaast worden in sommige voorwaarden mogelijke uitwerkingen genoemd (met een regionale focus), zoals het inzetten van P&R-voorzieningen met elektrische bussen. Hoewel dit een mogelijke oplossing biedt voor de onderliggende zorg, kunnen er uit toekomstige onderzoeken wellicht beter passende oplossingen naar voren komen.

De niet-locatiegebonden uitgangspunten vormen een hulpmiddel voor een gezamenlijk vertrekpunt voor alle betrokken partijen, waarbij rekening wordt gehouden met de beschikbare informatie en ruimte blijft voor diverse oplossingen om de onderliggende zorgen aan te pakken en kansen te benutten. Het is aan iedere partij hoe zij deze uitgangspunten zullen gebruiken in hun participatieproces.

Toelichting

1. De niet-locatiegebonden uitgangspunten zijn opgesteld op basis van de huidige beschikbare informatie. Daarbij is geprobeerd om de uitgangspunten zo duidelijk en concreet mogelijk te verwoorden, maar aangezien nog veel informatie ontbreekt, is het uitdagend om nu al hele concrete of SMART-geformuleerde uitgangspunten op te stellen. Om deze reden worden er termen gebruikt als “voldoende” en “er wordt gekeken”, dat de ruimte laat voor interpretatie en verdere invulling.
2. Het document heeft tien categorieën, zoals de indeling van de Borselse voorwaarden. De categorieën uit het Borselse voorwaardenpakket zijn als uitgangspunt genomen, omdat deze met veel collectieve kennis zijn opgesteld. Door deze categorieën te gebruiken, ontstaat er een overzichtelijke en herkenbare structuur voor alle voorwaarden.
3. Voor de herkenbaarheid van de oorspronkelijke voorwaarden is een aparte bijlage opgesteld die de verbinding legt tussen de locatieonafhankelijke samenvatting en de voorwaarden die daaraan ten grondslag liggen.

Status en vervolg van dit document

Dit document is opgesteld door het kernteam Rijk-Regiopakket en heeft een inventariserend karakter. De uitgangspunten zijn opgesteld aan de hand van de laatste informatie en kunnen veranderen of worden aangevuld op basis van nieuwe informatie of voortschrijdend inzicht in het participatieproces. In december deelt de gebiedsverbinder een tussenbalans delen met de meest recente stand van zaken.

Ik wens alle betrokken ambtenaren en deelnemers aan deze trajecten veel succes toe met het vervolg van deze trajecten en kijk uit naar de resultaten als belangrijke input voor het Rijk-Regiopakket.

Met vriendelijke groet,

[Redacted name]

Gebiedsverbinder Rijk-Regiopakket

Bijlage 1: regionale uitgangspunten

1. Bouwruimte & Logistiek

Tref de nodige maatregelen om overlast van bouwverkeer en bouwruimte te beperken voor omwonenden, het bedrijfsleven en de natuur. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

Bouwruimte:

- Het maken van duidelijke afspraken over de afbakening van de bouwruimte.

Logistiek:

- Het gebruiken van verschillende (toereikende) aan- en afvoerroutes via weg, spoor en water.
- Het niet overbelasten van (water)wegen en het spoor met bouwverkeer. Houdt specifiek aandacht met het vermijden van verkeershinder op piekmomenten, op lokale wegen en dorpskernen.
- Het toepassen van maatregelen om het aantal wegbewegingen met betrekking tot de bouwwerkzaamheden te minimaliseren (bv. woon-werkverkeer via P+R parkeerplaatsen en OV).
- Het voldoende rekening houden met de veiligheid van omwonenden en overige weggebruikers, waaronder fietsers en voetgangers.
- Het maken van afspraken over het waarborgen van de bereikbaarheid van voorzieningen*, zowel tijdens als na de bouwperiode.
- Het vooraf uitvoeren van een nulmetingen om de wettelijke normeringen met betrekking (bouw)verkeersoverlast te monitoren en waarborgen.

** Voorzieningen zijn de basisvoorzieningen die essentieel zijn voor het dagelijks functioneren en de directe levensbehoeften in de regio, zoals onderwijs, gezondheidszorg, winkels, culturele en sportfaciliteiten en openbaar vervoer.*

2. Veiligheid en gezondheid

Zorg voor voldoende voorzieningen en capaciteit voor het waarborgen van de veiligheid en gezondheid. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

Veiligheid

- Dat er voldoende capaciteit beschikbaar is voor toezicht en handhaving van wet- en regelgeving met betrekking tot de normeringen gesteld door de veiligheidsregio en waterveiligheid.
- Dat er voldoende kennis beschikbaar is om het verhoogde veiligheidsrisico op te kunnen vangen en te kunnen handelen, zowel vanuit de veiligheidsregio als inwoners.
- De infrastructuur, zoals dijken en wegen, voldoet aan de veiligheidseisen (o.a. gesteld door de veiligheidsregio, Deltaprogramma en ANVS)
- Dat er voldoende nulmetingen worden gedaan op het gebied van stralingsniveau, luchtkwaliteit en – vervuiling, waterkwaliteit, uitstoot van gevaarlijke stoffen, ecologische waarden, geluids- en lichtoverlast en trillingen, waarbij de uitkomsten openbaar worden gemaakt.
- Het maken van duidelijke afspraken over aanpak, capaciteit en timing van eindberging van nucleair afval.
- Het maken van duidelijke afspraken over de ontmanteling van de kerncentrales.

Gezondheid:

- Dat er voldoende capaciteit voor zorgvoorzieningen aanwezig is, zoals kinderdagverblijf, zorg, onderwijs, sport en cultuur, zowel voor permanente als tijdelijke inwoners in de regio.

3. Klimaat, energie en duurzaamheid

Investeer in een toekomstbestendige netcapaciteit die het vestigingsklimaat in de regio versterkt. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Het zo veel mogelijk vermijden van kwetsbare (natuur)gebieden.
- Dat er wordt gekeken om inwoners en bedrijven tegemoet te komen met bijvoorbeeld groene energie met een gereduceerd tarief, voorrang op aansluiting en/of aansluiting op restwarmte uit de industrie.
- Het beschikbaar stellen van financiële middelen om duurzame en veilige energieopwekking in Zeeland te blijven stimuleren, naast kernenergie.

4. Landschap, natuur en recreatie

Zorg ervoor dat de komst van de kerncentrales en andere grootschalige energietransitie projecten in de regio bijdraagt aan natuurherstel en klimaatadaptatie. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Het maken van een gemeente-overstijgende visie op het landschap.
- Het zo goed mogelijk inpassen en afschermen van de bouwwerkzaamheden en projecten in het landschap, rekening houdend met het karakter van de omgeving en gebiedskwaliteiten en zo min mogelijk visuele verstoringen.
- Het realiseren van een groene, ruimtelijke buffer tussen de industrie en omringende dorpen.
- Dat er vanzelfsprekend rekening wordt gehouden met de wettelijke normeringen voor natuur en milieu (o.a. natura 2000 gebied)
- Dat de komst van de kerncentrales niet ten koste gaat van het toerisme in de regio.

5. Communicatie & draagvlak

Communiceer als overheden in duidelijke, eerlijke en begrijpelijke taal volgens de (Rijks)overheidsstandaarden met betrekking tot alle (Rijks)energieprojecten in de regio en op basis van een communicatie & participatieplan. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Het meenemen van regionaal draagvlak in de uit te voeren onderzoeken.
- Het delen van de benodigde communicatiematerialen (o.a. tekst en beeldmateriaal) zowel on- als offline op een overzichtelijke en (pro)actieve manier, o.a. via een fysiek informatiepunt.
- Het aanstellen van één centraal contactpersoon voor inwoners, inclusief een 24/7 meldpunt voor overlast.
- Het betrekken van inwoners bij de voortgang en de te verwachten bouwwerkzaamheden van de (Rijks)energieprojecten en de mogelijke (visuele) impact van de energieprojecten door beeldimpresies te delen.

6. Bouwoverlast

Monitor en minimaliseer (bouw)overlast van de bouw van (Rijks)energieprojecten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Het uitvoeren van voldoende (nul)metingen op het gebied van geluid, stof, licht, trillingen en uitstoot in combinatie met heldere normen die contractueel worden vastgelegd met de uitvoerende partijen.
- Het uitvoeren van metingen (24/7) op en rondom de bouwplaats en omringende dorpen door een onafhankelijk bureau.
- Het tijdig en transparant informeren van inwoners over de (mogelijke) overlast, metingen en het beschikbaar stellen van onafhankelijk advies, in te winnen bij experts.
- Het aanstellen van een onafhankelijke coördinator tussen bouwer, burger en overheid.
- Het instellen van boetes bij normoverschrijding, in overleg met betrokken partijen ter bescherming van de leefbaarheid in de omgeving.
- Het rekening houden met de zondagsrust in overleg met de coördinator van de bouwwerkzaamheden.

7. Eigenaarschap

De zeggenschap over de kerncentrales moet structureel geborgd worden bij een Nederlandse entiteit. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Dat het eigendom van de kerncentrales in handen van de nationale overheid of een aangewezen Nederlandse entiteit moet zijn.
- Dat het zeggenschap over de kerncentrales voor meer dan 51% in handen is van de Nederlandse staat.
- Dat lokale betrokkenheid aanwezig is in besluitvorming, gericht op samenhang tussen grootschalige (energie)projecten in de regio.

8. Huisvesting, leefbaarheid, wonen en werkgelegenheid

Huisvesting en leefbaarheid

Voorkom een huisvestings- en leefbaarheidsprobleem. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Het uitvoeren van onderzoek naar de impact van de mogelijke toestroom van tijdelijke arbeiders in de regio op huisvesting en leefbaarheid.
- Dat er tijdig beleid wordt opgesteld rondom tijdelijke en permanente huisvesting, met regionale afstemming.
- Het stimuleren van bouwen van duurzame, tijdelijke en permanente, levensloopbestendige woningen, passend bij het karakter van de regio.
- Dat de (tijdelijke) arbeidsmigranten betrokken bij de bouw van de kerncentrales waar mogelijk gespreid gehuisvest worden in de regio, zodat de woningmarkt ook beschikbaar blijft voor lokale inwoners.
- Dat er voldoende geïnvesteerd wordt in (grensoverschrijdend) openbaar vervoer.

Werkgelegenheid

Zet in op lokale werkgelegenheid en het versterken van het vestigingsklimaat voor (lokale en regionale) bedrijven.

Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Het vroegtijdig betrekken van lokale en regionale ondernemers door de hoofd- en onderaannemer bij de bouwwerkzaamheden, met voorkeurspositie.
- Dat de lokale en regionale ondernemers tijdig op de hoogte zijn van de benodigde certificering om deel te nemen aan de bouwwerkzaamheden en waar nodig worden ondersteund ter voorbereiding.
- Dat de lokale en regionale kennispartners uit het bedrijfsleven samenwerken om kennis en economische impact te maximaliseren.

Ruimtelijke ontwikkeling:

Voorkom vertraging op overige (ruimtelijke) ontwikkelingen in de regio. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Dat er gelet wordt op dat de uitstootruimte voor de bouw van de kerncentrales niet ten koste gaat van andere (ruimtelijke) ontwikkelingen in de regio en er dus voldoende vergunningen, aannemers en lokale voorzieningen beschikbaar blijven.
- Dat de Rijksoverheid niet zonder overleg met de provincie Zeeland uitstootruimte (stikstof) op mag kopen.
- Dat de uitstootruimte voor de bouw van kerncentrales mogen niet ten koste gaan van andere (ruimtelijke) ontwikkelingen.
- Dat de komst van de kerncentrales niet zorgt voor onvoldoende beschikbaarheid van drinkwater in de regio.

9. Onderwijs, kennis en economische ontwikkeling

Versterk de (grensoverschrijdende) kennisinfrastructuur in Zeeland met betrekking tot de energietransitie, zodat innovatie, onderzoek en onderwijs aansluiten bij de wens/vraag/behoefte van de markt/bedrijfsleven en vice versa. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Het investeren in de huidige en eventueel toekomstige kennisinstituten in de regio t.b.v. opleiding en kennisdeling op de gewenste kennisgebieden, op zowel primair-, voortgezet-, middelbaar- en hoger onderwijs.
- Het investeren in hoogwaardige werkgelegenheid door o.a. samen te werken met lokale bedrijven om de aansluiting tussen onderwijs, benodigde kennis en werkgelegenheid te vinden.
- Het verkennen van de mogelijkheid tot (om)scholing en certificering t.b.v. het bouwen en exploiteren van de kerncentrales in Zeeland.

10. Compensatie en schadeloosstelling

Zorg voor een positieve nalatenschap voor Zeeland. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Het maken van duidelijke afspraken over een vlotte schadeloosstelling van schade, waardeverlies en economisch verlies.
- Het oprichten van een fonds door een onafhankelijke partij voor ruimtelijke, economische, ecologische en maatschappelijke investeringen welke aantoonbaar positief bijdragen aan de regio.